

De Nieuwe Parochie

leren en vieren

Liturgie in de Nieuwe Parochie

“Wat is onze gezamenlijke visie als parochie, wie of wat willen we zijn? Deze vraag staat centraal bij de veranderingssituatie van de parochies in het Bisdom van 's-Hertogenbosch. Een eenduidig antwoord ligt voor de hand, maar dat is vaak niet de realiteit. Het Nieuwe Parochiekatern heeft ruim anderhalf jaar verschillende vertrekpunten laten zien van waaruit mensen bezig zijn met de vorming van Nieuwe Parochies. Zo zet de een zich gemotiveerd in voor de kerk ‘voor Onze Lieve Heer’, terwijl een ander dat uiteindelijk ‘voor de mensen’ doet. Op ieder vlak in het pastoraat kan een verschil in visie - vaak onbedoeld - spanning opleveren. Dat geldt niet in de laatste plaats voor liturgie. Om de kansen, mogelijkheden en knelpunten

op het gebied van liturgie in de parochies te bespreken en perspectief te geven, zal de dienst liturgie een rondgang maken langs de dekenaten. Liturgie in de Nieuwe Parochie vraagt immers om zorgvuldige begeleiding en toerusting, met respect voor de specifieke situatie.

In dit katern komt bisschop Hurkmans aan het woord over zijn visie op het fusieproces. Het bisdom gaat de komende tijd actief naar de parochies toe. Daarover meer op de laatste katernpagina. Speciaal aanbevolen in het kader van liturgie is de Netwerkdag voor parochiebestuurders, pastorale teams, werkgroepcoördinatoren en parochievrijwilligers op 22 oktober 2011. Onderdeel van het programma is de workshop ‘Liturgie in de Nieuwe Parochie’.

Centra van geloof

Het Geloofsgesprek is terug te zien bij RKK
op www.uitzendinggemist.nl

Met een krimpscenario voor ogen is het niet de meest makkelijke tijd voor de kerk. Dat geeft bisschop Hurkmans aan in Het Geloofsgesprek, het televisie-interview van RKK dat zondag 28 augustus werd uitgezonden. Maar teruggaan naar een meer bescheiden schaal is een realiteit die ook kansen biedt. In gesprek met Leo Fijen ging de bisschop onder meer in op zijn persoonlijke geloofsleven, de schoonheid van de schepping, de liturgie en de vorming van Nieuwe Parochies in het Bisdom van 's-Hertogenbosch.

Het diocesane beleidsplan tot de vorming van nieuwe parochies stuit in de praktijk wel eens op weerstand. Toch merkt de bisschop dat steeds meer mensen begrijpen waarom verandering nodig is en ook zelf ondervinden dat er iets moet gebeuren. Bisschop Hurkmans: “De pijn om een kerksluiting of om verder te moeten reizen voor de eucharistieviering blijft. Ik begrijp dat het pijnlijk en moeilijk is, maar tegelijk is het ook hoopvol dat mensen op steeds meer centrale plaatsen in het bisdom ook werkelijk iets zien gebeuren wat hen hoop en kracht geeft.”

PERSPECTIEF

Wat volgens de bisschop duidelijk gemaakt moet worden, is dat het uiteindelijk niet gaat om het gebouw, maar om de relatie die men met elkaar en met Jezus Christus, God, heeft. “Het gaat niet om de stenen maar om wat er in dat gebouw gebeurt. Alles wat in het verleden in dat gebouw gebeurd is, nemen we mee. Het is dan ook belangrijk en tekenend dat in een viering rondom een kerksluiting het Allerheiligste wordt meegenomen naar een andere kerk. Begrip dus aan de ene kant en aan de andere kant het perspectief dat het

uiteindelijk gaat om de relatie met de mensen en met Onze Lieve Heer. Je moet eerlijk en duidelijk zijn naar mensen toe. Als het onderhouden van die relatie niet meer kan in het ene gebouw vanwege materiële, economische redenen, dan is het goed om een voor minder gebouwen te kiezen. Je kunt niet blijven kerken met rode cijfers. Op een gegeven moment ga je gewoon failliet.”

Toch is het niet gezegd dat kerken die moeten sluiten geen betekenis meer hebben. Veel van die kerken blijven volgens de bisschop als gebouw bestaan en zullen de geschiedenis met zich meedragen. “Dus ook als ze geen kerk meer zijn, zijn ze toch nog wel een teken”, meent hij, wetende dat het in de geschiedenis is voorgekomen dat kerken, na een tijd aan de eredienst onttrokken te zijn geweest, toch weer in gebruik genomen worden door de gelovigen. “Dus wat dat betreft is er hoop, ook voor die kerken.”

CENTRA DIE HET GELOOF ONDERHOUDEN

In zijn woorden klinkt hoop door die geworteld is in een diep geloof. “Ik denk dat het gelovig zijn bij ieder mens hoort. Elk mens heeft problemen, maakt moeilijke dingen mee, maar als die te zwaar worden is het eigenlijk niet goed; je moet in balans blijven. Mensen die gebukt gaan onder lasten verlangen eigenlijk naar God, want die zal de last verlichten. Ieder mens heeft dus iets van een relatie met God nodig, maar daar komt het niet altijd van, omdat het moeilijk is om relaties goed te onderhouden. Ik denk dat een kleine groep trouw is in het onderhouden van die relatie en dat op een voorbeeldige manier tot uitdrukking zal brengen. Zulke groepen zullen centra

gaan vormen.” De bisschop vindt dat het voorkomen moet worden dat het geloofsleven in het bisdom versnipperd raakt: “Ik hoop dat er vijftig centra komen in het bisdom, maar misschien worden het er ook minder. Als er maar centra van geloof zijn waar gezien en ervaren wordt wat het betekent om die relatie met God te onderhouden. Bij die centra zullen mensen aanhaken en een aantal zal het contact verliezen maar ook een aantal zal blijven. Die centra moeten krachtig zijn om mensen op te nemen en met hen mee te gaan. Het moeten missionaire gemeenschappen zijn die bestaat uit mensen die niet opgesloten zitten in zichzelf, maar die openstaan en een taak zien in de brede mensengemeenschap.”

CULTUUR

De realiteit waar de Kerk nu mee te maken heeft, noemt de bisschop niet per definitie slecht. De verbondenheid met de maatschappij en met de cultuur is volgens hem niet meer vanzelfsprekend: “Vroeger was cultuur, kerk en geloof één. Die vanzelfsprekendheid is nu weg. Maar de kracht van het evangelie wordt niet minder en zal dus altijd de cultuur blijven beïnvloeden en vormen.”

HET BISDOM KOMT NAAR DE PAROCHIES TOE

Met een reeks bijeenkomsten en informatieavonden zal het Bisdom van 's-Hertogenbosch de komende tijd op bezoek gaan bij de beoogde Nieuwe Parochies om te praten over het beleidsplan en wat dit betekent voor de lokale situatie.

PROCESBEGELEIDING EN FINANCIËN

Door in alle dekenaten op bezoek te gaan, wil procesbegeleider Bart Jansen samen met het economaat van het bisdom inhaken op de financiële situatie in de parochies. "Het samenvoegen van parochies is maatwerk," benadrukt procesbegeleider Bart Jansen in verband met zijn rondgang bij de deken. "Het is niet zo dat we van parochies een eenheidsworst willen maken. Aan de basis van de parochie staan de kinderen, de jongeren, de gezinnen en de ouderen. Het bisdom wil het pastoraat graag ondersteunen en de best-practices eruit lichten."

De financiën vormen een dringende reden voor de samenvoegingen volgens Jansen. De calculatiemethode van het economaat waarmee de financiële scenario's van parochies kunnen worden voorspeld, gaat inmiddels een jaar mee en is verder verfijnd. Dat er gereorganiseerd moet worden is onvermijdelijk. "Maar bezuinigingen staan niet centraal. Het gaat om Christus, met om Hem heen de geloofsgemeenschap. Gaat het enkel om personen in functies en om gebouwen, dan gaat het vaak om eigenbelang en raakt Christus op de achtergrond. Maar als Christus wél centraal staat, dan gaan allerlei deuren open: dan gaat het om vragen als 'wat doen we voor de eenzamen, de terminaal zieken? Hoe begeleiden we de jonge kinderen? Hoe kunnen we ouders steunen, want de kleinste kerk is het gezin. Nieuwe manieren van aanpak moeten de nieuwe parochie doen bruisen,' aldus Jansen.

LITURGIE

Ook de dienst Liturgie wil met parochies in gesprek gaan. Er worden afspraken gemaakt met de pastorale teams en ook met vertegenwoordigers van de vrijwilligers die de liturgie mee gestalte geven. Veel nieuwe parochies worden bij het samengroeien van de vroegere parochies geconfronteerd met soms verschillende wijzen van liturgie vieren. Dat kan uiteenlopen van cultuurverschillen bij koren tot een verschil in het hanteren van de liturgische boeken en het vieren van de diverse feesten. "Deels is dat een gezonde pluriformiteit die verrijkend is maar kan soms ook een bron van conflicten zijn," weet pastoor Mennen, gedelegeerde voor liturgische aangelegenheden in het Bisdom van 's-Hertogenbosch. "Met de bijeenkomsten wil de dienst Liturgie ertoe bijdragen dat de betrokkenen in de Nieuwe Parochie de echte eenheid in de liturgie ontdekken, dat ze dieper verstaan wat de liturgie van de Kerk inhoudt en hoe die het best gevierd kan worden," aldus Mennen. Uitgangspunt en hulpmiddel daarbij is het Liturgisch Vademecum dat door de dienst is samengesteld en door de bisschop is goedgekeurd.

Alle Nieuwe Parochie-katernen zijn als PDF-bestand te lezen via de website www.bisdomdenbosch.nl onder de rubriek 'Nieuwe Parochie'.

Teksten: Marc de Koning

